

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРАВОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
НДІ ПЗІР НАПРН УКРАЇНИ

**ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
УКРАЇНИ 2022:
ВИКЛИКИ ТА РЕАЛІЇ**

Електронне наукове видання

Харків

2022

Рекомендовано до публікації

Вченою радою Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України (протокол № 9 від 25 жовтня 2022 р.)

Редакційна колегія:

С. В. Глібко – канд. юрид. наук, директор НДІ ПЗІР НАПрН України;
К. В. Єфремова – канд. юрид. наук, заступник директора з наукової роботи НДІ ПЗІР НАПрН України;

А. М. Любчик – канд. юрид. наук, учений секретар НДІ ПЗІР НАПрН України

Рецензенти:

І. В. Яковюк – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

А. М. Ісаєв – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права № 1, начальник науково-дослідницького сектору Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Вип. : Цифрові трансформації України 2022: виклики та реалії : за матеріалами III Круглого столу (м. Харків, 30 вересня 2022 року) / за ред. К. В. Єфремової. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2022. – 130 с. – Електронне наукове видання. – https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2022/11/conf_30.09.2022.pdf

ISBN 978-617-7806-32-4

У збірнику наукових праць представлені доповіді, тези доповідей, наукові повідомлення студентів, викладачів, практичних працівників, науковців, що взяли участь у III круглому столі «Цифрові трансформації України 2022: виклики та реалії». Захід був проведений Національною академією правових наук України, Науково-дослідним інститутом правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України, Радою молодих учених Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку 30 вересня 2022 року у м. Харкові з метою обміну практичними і теоретичними напрацюваннями й підготовки рекомендацій учасників щодо правових проблем і викликів розвитку цифрової економіки України в умовах кризи та військового стану. Збірник наукових праць є продовжуваним науковим виданням. Видання буде цікавим науковцям, аспірантам, студентам та всім, хто цікавиться актуальними проблемами розвитку цифрової економіки України.

Друкується в авторській редакції

ЗМІСТ:

Георгієвський Юрій Валентинович Актуальні проблеми правового забезпечення державної реєстрації небезпечних факторів в сучасних умовах	5
Внукова Наталія Миколаївна Вплив цифрової трансформації на розвиток механізмів Індустрії 4.0	15
Глібко Сергій Васильович, Розгон Ольга Володимирівна Розвиток цифрових технологій як пріоритетний розвиток міжнародного співробітництва	21
Єфремова Катерина Вікторівна, Новіков Євген Андрійович Заходи з цифрової трансформації економіки, спрямовані на реалізацію завдань України як кандидата на вступ до ЄС	28
Любчич Анна Миколаївна Щодо підтримки розвитку науки у воєнний період.....	38
Кохан Вероніка Павлівна Ініціативи Європейського Союзу у розвитку дослідницьких інфраструктур.....	43
Селіванова Ірина Анатоліївна Цифрова трансформація медичної системи України.....	49
Давидюк Олександр Миколайович Публічно-правові засоби державного регулювання сфери трансферу технологій	56
Головащенко Ольга Сергіївна Правова основа розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні.....	63
Хаустова Марина Геннадіївна Правові проблеми і виклики цифрової трансформації 2022 року.....	69
Подрез-Ряполова Ірина Валеріївна Стратегічні орієнтири розвитку цифрово економіки України: окремі проблемні питання.....	76
Чубенко Віра Анатоліївна Електронні публічні закупівлі як засіб стимулювання виробництва високотехнологічної продукції в Україні	82

Внукова Наталія Миколаївна

*доктор економічних наук, провідний науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрНУ,*

професор кафедри банківської справи і фінансових послуг

ХНЕУ імені Семена Кузнеця,

ORCID: 0000-0002-1354-4838

ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ІНДУСТРІЇ 4.0

Дослідження присвячено визначенню впливу змін цифрової трансформації на розвиток Індустрії 4.0. Розглянуто підходи до визначення рівня впливу трансформаційних змін різними дослідниками. Встановлено рівень зацікавленості до термінів цифрова трансформація і Індустрія 4.0 в Україні інструментом Google Trends, який є низьким. Для відновлення галузей промислових хайтек необхідні інструменти координації стейкхолдерів, зацікавлених у запровадженні технологій Індустрії 4.0. Перехід на модель цифрової економіки є пріоритетом можливих учасників платформи Industry4Ukraine у поточній ситуації та перспективі.

Ключові слова: цифровізація, господарська діяльність, Індустрія 4.0.

Vnukova Nataliya Mykolayivna

*Doctor of Economics (2nd PhD), Leading researcher of Scientific and
Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development
of NALS of Ukraine, Professor of the Department banking and financial services*

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

ORCID: 0000-0002-1354-4838

THE INFLUENCE OF DIGITAL TRANSFORMATION ON DEVELOPMENT OF MECHANISMS OF INDUSTRY 4.0

The study is devoted to determining the impact of digital transformation changes on the development of Industry 4.0. Approaches to determining the level of impact of transformational changes by various researchers are considered. The level of interest in the terms digital transformation and Industry 4.0 in Ukraine was determined by the Google Trends tool, which is low. To restore industrial hi-tech industries, coordination tools of stakeholders interested in the introduction of Industry 4.0 technologies are needed. The transition to a digital economy model is a priority of possible participants of the Industry4Ukraine platform in the current situation and perspective.

Key words: digitalization, economic activity, Industry 4.0.

Актуальність. У реальному секторі економіки Індустрія 4.0 передбачає комплексну цифровізацію та автоматизацію виробничих процесів і управління [1], отже цифрову трансформацію, яка є її пріоритетом. Воєнний стан в Україні з одного боку на початковому етапі суттєво знизив інтерес до механізмів Індустрії 4.0, а з іншого саме за рахунок цифрової трансформації створюються передумови для технічного переозброєння, що вимагає процесу вдосконалення використання інструментів Індустрії 4.0 [2] в умовах особливого правового періоду.

Встає питання щодо рівня зв'язку цифрової трансформації та Індустрії 4.0, тому що на початковому етапі дослідження остання певним чином ототожнювалася з цифровою економікою.

В умовах особливого правового періоду важливо визначити еволюцію змін до рівня зацікавленості цією темою. З одного боку воєнний стан вплинув на розвиток цифровізації економіки, з іншого боку він суттєво ускладнив процеси змін, які відбуваються в зоні інжинірингу, автоматизації промислових процесів, що потребує суттєвої уваги як державних органів, так і науковців для пошуку нових інструментів впливу.

Пропонується для цього використати пошуковий інструмент Google Trends [3], який визначає зацікавлення цільових груп у різних країнах світу, зокрема, Україні.

Огляд досліджень з теми. У статті [4] виявлено появу нових підходів до функціонування економік країн з урахуванням процесів Індустрії 4.0, глобалізації, розвитку науки та техніки. Визначено, що загальний тренд, це пришвидшення процесу цифровізації. Досвід розвинених країн дозволив розробити в Україні національну стратегію Індустрії 4.0.

Існує перелік чинників, які стримують процес цифровізації економіки нашої країни, а також найбільш поширені цифрові технології, що застосовуються у світі, зокрема, віртуальна реальність, Інтернет 5G, штучний інтелект (Artificial Intelligence) та ін., які впливають суттєво на розвиток технологій Індустрії 4.0.

Інші дослідники навпаки оцінюють вплив глобальних трендів Індустрії 4.0 на структурні та цифрові трансформації в промисловості **[Error! Reference source not found.]**. Існуючі сучасні структурні диспропорції українського промислового розвитку можуть бути подолані із використанням технологій 4.0 для інноваційного оновлення промисловості [6]. Дослідники стверджують, що подальша цифрова трансформація глобального виробництва призведе до неодмінних змін в організації та управління виробничими процесами через просування технологій Індустрії 4.0, адитивних технологій, Big Data, роботизацію виробництв **[Error! Reference source not found.]**.

Інші дослідники **[Error! Reference source not found.]** висловили думку про те, що саме смарт-технології є основою “цифровізації” промислових виробництв з метою покращення їх бізнес-ефективності і особливо у межах 5-го і 6-го технологічного укладу. Тут уже мова йде про наступний рівень розвитку Індустрії X.0 у порівнянні з Індустрією 4.0.

І те, що висловлене наукове припущення про те, що Індустрія X.0 стане в найближчому майбутньому найвищою стадією цифровізації і є концепцією інноваційно-цифрового виробництва через смарт-технології. Екосистема Індустрії X.0, на думку науковців, вже є особливим динамічним, адаптивним напрямом, що націлений на технологічний розвиток країни за 7-м

технологічним укладом із широким застосуванням цифрових платформ. Тоді створюватиметься безмежний B2B ринок для цифрових компаній, стимулюватиметься освоєння нових сфер і факторів технологічного розвитку [**Error! Reference source not found.**].

Виклад результатів. Попередні дослідження показали, що розподіл інтересу до цифрової трансформації і Індустрії 4.0 був рівномірним, і тренди співпадали [**Error! Reference source not found.**], то тепер необхідно визначитися щодо впливу цифрових трансформацій на розвиток механізмів Індустрії 4.0.

Майже нульовий рівень зацікавленості терміном Індустрії 4.0 в Україні за останній рік (на 30 вересня 2022 року) в системі Google Trends не дозволив визначити регіональний розподіл в Україні, і у порівнянні з терміном «цифрова трансформація» українською мовою, яка має хоча і певний 10% рівень зацікавленості, але він є статистично незначимим. Це є загрозовим фактором щодо пошуку джерел для відновлення післявоєнної економіки.

Попередні дослідження [7] показали, що дійсно для прискореного розвитку технологій Індустрії 4.0 в умовах особливого правового періоду є перешкоди і обмеження. Перетворення у господарської діяльності, які відбуваються у військовий час, можна розглядати як такі, що негативно впливають на можливості використання змін у технологіях Індустрії 4.0, з іншого боку відбувається широкий поштовх для розвитку інформаційних технологій.

Висновки. Вплив процесів цифровізації на розвиток Індустрії 4.0 є безперечним. Створення умов до розвитку Індустрії 4.0 для відновлення України буде відбуватися виключно із застосуванням цифрової трансформації.

Для відновлення галузей промислових хайтек необхідні інструменти координації стейкхолдерів, зацікавлених у запровадженні технологій Індустрії 4.0, можливе формування нових потенційних напрямів аутсорсингу інжинірингових та цифрових компаній на глобальному ринку. Перехід на

модель цифрової економіки є пріоритетом можливих учасників платформи Industry4Ukraine у поточній ситуації та перспективі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Щодо сприяння впровадженню технологічного підходу “Індустрія 4.0” в Україні: Постанова КМУ № 750 від 21 липня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-2021-%D0%BF#Text>
2. Внукова Н.М. Зміна механізмів індустрії 4.0 в особливий правовий період. *Господарська діяльність в особливий правовий період*: зб. наук. праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, 30 березня 2022 р. / за ред. М. Петрової, С. Глібка, Велико-Тирново, Болгарія, Вид-во: ACCESS PRESS, 2022. <https://ndipzir.org.ua/?s=%D0%92%D0%BD%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0>
3. Google Trends – руководство как пользоваться. URL: <https://livepage.pro/knowledge-base/google-trends.html>
4. Чайкіна А.О. Індустрія 4.0: особливості цифрової трансформації України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2021. Том 32 (71). № 3. С.24—31.
5. Краус, К.М. Краус, Н.М., Штепа, О.В. Індустрія X.0 і Індустрія 4.0 в умовах цифрової трансформації та інноваційної стратегії розвитку національної економіки. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2021/93.pdf
6. Кушніренко, О. М. Гахович, Н. Г. Вплив технологій Індустрії 4.0 на структурні трансформації в економіці. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. Вип. 4.С.63-73. ISSN 2617-5932
7. Внукова Н.М. Визначення зацікавленості темою цифрових трансформацій у економіці Індустрії 4.0. *Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України*. Вип. 5: Цифрові трансформації України 2021: виклики та реалії: за матеріалами II круглого столу (м. Харків, 20 вересня 2021 року) / за ред. С. В. Глібка, К. В. Єфремової. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С.22-26.

REFERENCES

1. Regarding the promotion of the implementation of the technological approach "Industry 4.0" in Ukraine: Resolution of the CMU No. 750 of July 21, 2021. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-2021-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian].
2. Vnukova N.M. Changing mechanisms of industry 4.0 in a special legal period/Hospodarska diialnist v osoblyvyi pravovyi period: zb. nauk. prats za materialamy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 30 bereznia 2022 r. / za red. M. Petrovoi, S. Hlibka, Velyko-Tyrnovu, Bolhariia, Vyd-vo: ACCESS PRESS, 2022. Retrieved from://ndipzir.org.ua/?s=%D0%92%D0%BD%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0 [in Ukrainian].
3. Google Trends - how to use it. Retrieved from: <https://livepage.pro/knowledge-base/google-trends.html> [in Ukrainian].
4. Chaikina A.O. Industry 4.0: peculiarities of digital transformation of Ukraine. Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Ekonomika i upravlinnia. 2021. Tom 32 (71). # 3. S.24—31. [in Ukrainian].
5. Kraus, K.M. Kraus, N.M., Stepa, O.V. Industry X.0 and Industry 4.0 in the conditions of digital transformation and innovative strategy for the development of the national economy. Retrieved from://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2021/93.pdf [in Ukrainian].
6. Kushnirenko, O. M. Gakhovich, N. G. The impact of Industry 4.0 technologies on structural transformations in the economy. Ekonomichnyi visnyk. Serii: finansy, oblik, opodatкування. 2020. Vyp. 4.S.63-73. ISSN 2617-5932[in Ukrainian].
7. Vnukova N.M. Determination of interest in the topic of digital transformations in the economy of Industry 4.0. Zbirnyk naukovykh prats NDI PZIR NAPrN Ukrainy. Vyp. 5: Tsyfrovi transformatsii Ukrainy 2021: vyklyky ta realii: za materialamy II kruhloho stolu (m. Kharkiv, 20 veresnia 2021 roku). Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 2021. S.22-26. [in Ukrainian].

Електронне наукове видання

**ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
УКРАЇНИ 2022: ВИКЛИКИ ТА РЕАЛІЇ**

Збірник наукових праць
НДІ ПЗІР НАПрН УКРАЇНИ

Комп'ютерне макетування: *І.О. Мамаєв*

Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 6,91. Обл.-вид. арк. 5,81.

Видавець – Науково-дослідний інститут правового забезпечення
інноваційного розвитку Національної академії правових наук України,
61002, м. Харків, вул. Чернишевська, 80,
Тел. +38 (057) 700-06-64
Сайт: ndipzir.org.ua
E-mail: ndipzir@gmail.com